

Interpreetide õiglase tasustamine

Märtsikuus valmis Kultuuriministeriumi tellimusel Civitta Eesti AS uuring „Loometöö tasustamine Eestis ja loomepalkade mõju hindamine“, mille raames hinnati kunstniku- ja kirjanikupalga meetme mõju, analüüsiti kuidas on professionaalne loometöö Eestis tasustatud, millised võiksid tulevikus olla loometöö rahastamise aluspõhimõtted ja millised on kunstniku- ja kirjanikupalga saajate arvu suurendamise vajadused ja võimalused ning loomepalga laiendamise vajadused teistele loomealadele. Selle taustal on eredalt esile kerkinud ka klassikalise muusika interpreetide tasustamise teema.

2. mail toimus Eesti Interpreetide Liidu üldkoosolek, kus võeti sarnaselt näitlejatele ja kunstnikele vastu [õiglase töötasu määrad](#), mis määravad ära honorarid nii solistide kui väiksemate ansamblite tasustamiseks. Tasumäärad on nähtavad Eesti Interpreetide Liidu kodulehel.

Õiglase tasu määrade väljatöötamisel lähtuti Interpreetide Liidus kõrgharidusega kultuuritöötaja miinimumtasust, mis on ka riigi sihtasutuste kollektiivide töötasude aluseks. Sellest tulenevalt leiti, et professionaalse interpreedi tunnitasu ei tohiks olla väiksem kui 9,4 eurot bruto. Õiglase tasumäärade kujundamisel lähtuti põhimõttest, et kindlasti tuleb arvestada töömahtu, mis hõlmab kogu ettevalmistusperioodi. Eelmisel hooajal viidi läbi küsitlus interpreetide töökoormuse ja tasude kohta. Interpreetide Liidu liikmed hindavad, et täismahus soolokontserdi ettevalmistamiseks kulub vähemalt 340 töötundi. Duo, trio või kvarteti puhul arvestati ettevalmistusperiood mõnevõrra lühemaks. Lisaks interpreetide endi hinnangutele võeti ansamblite puhul võrdluseks ka suuremates kollektiivides palgatööd tegevate muusikute töötaja arvestus.

Olulise teetähisena interpreetide õiglase tasustamise teema arengus toimus 4. mail Eesti Muusikanõukogu, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia, Eesti Interpreetide Liidu ja Eesti Pianistide Liidu ühiskorraldusel avalik arutelu interpreedi töö õiglase tasustamise teemal. Debatis osalesid Eesti Muusikanõukogu president, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia rektor, pianist Ivari Ilja, Eesti Kultuurkapitali juhataja

Margus Allikmaa, Riigikogu kultuurikomisjoni liige, muusikamänedžer ja -produtsent Kadri Tali, Kultuuriministeeriumi muusikanõunik Ivo Lille, organist Aare Paul Lattik, trompetist Indrek Vau ja pianist Marko Martin. Arutelu juhtis Eesti Interpreetide Liidu juhatuse esimees, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia prorektor professor Henry-David Varema.

Olulise probleemina tõstatus eelkõige see, et interpreet on ühiskonnas nagu nähtaval, kuid Eesti riigi kultuuripoliitika jaoks teda olemas ei ole. Sõnades ta eksisteerib, kuid interpreedi kui loovisiku töö finantseerimine on varjul tugistruktuuride ja korraldajate järjest hägusamaks muutuva rahastuse erinevates kihtides. Kadri Tali tõi esile, et kindlasti tuleks teha kuluefektiivsuse analüüs – ehk milline osa riigi poolt korraldajatele antud toetusest üldse jõuab interpreetideni. Praegu on see tasu peidetud kontsertidele või festivalidele eraldatavate summade sisse ja interpreet on korraldaja meelevaldas, tihti on interpreetid taandatud justkui almusepaluja rolli.

Kultuuriministeeriumi interpreediprogramm

Ühe lahendusena võiks kultuuriministeeriumi juurde luua interpreediprogrammi, sarnaselt heliloojatele. Sellisel juhul saaks kontserdikorraldaja taotleda tasu interpreedile ning oleks olemas pädev komisjon, mis rahasid eraldab. Muusikanõunik Ivo Lille sõnusti on meil praegu olemas voorud kontserdi- ja festivalikorraldajatele ning kui sealt välja võtta interpreetidele mõeldud tasud, siis tuleks see struktuur uuesti üles ehitada nii, et see oleks loogiline. Eesti Interpreetide Liidu nägemuses oleks see igati mõistlik, sest hetkel on tegelikult interpreet see, kes saab raha viimases järjekorras – siis, kui korraldusliku meeskonna, valgustuse, klaverihäälestuse jm kulud on kaetud.

Helikunstniku palk

Ühe abistava lahendusena interpreetide olukorra parandamiseks oleks kahtlemata väga hea, kui õnnestuks sisse viia sarnaselt kirjanikele ja kunstnikele ka helikunstniku loomepalk. See ei vähendaks aga õiglase töötasu maksmise küsimuse olulisust, sest interpreetide ootus on saada oma aastatepikkuse töö ja konkreetse

esinemise eest eelkõige õiglast tasu, mitte niivõrd toetusi ja abiraha, mis nagu kompenseeriksid olematuid honorare.

Interpreeptide tegevus on oluline osa Eesti kõrgkultuurist. Neid inimesi ei saa olla muidugi tuhandeid, kes selles valdkonnas tegutsevad, kuid ilma nendeta pole eesti kultuur maailmas konkurentsivõimeline, arenenud kultuur.

Less is more!

Margus Allikmaa sõnul rahuldatakse hetkel Eesti Kultuurkapitalist rahastuse saav taotlus keskmiselt 38% ulatuses. See hävitab kvaliteeti ja kutsub ka valetama, sest taotlejad pahatihti blufivad oma eelarve üles. Seetõttu on tema ettepanek alustavate sihtkapitalide koosseisudele toetada taotlusi vähemalt 75% ulatuses taotletud summast. See tähendab, et need, kes toetuse saavad, suudavad maksta esinejatele väärilist tasu ja tõuseb kokkuvõttes kvaliteet.

Sama kehtib tegelikult ka Kultuuriministeeriumi taotlusvoorude kohta. Kui toetada suurt hulka kontserdikorraldajaid, kes kõik vajavad ellujäämiseks katet eelkõige tegevus- ja korralduskuludele, siis ei jää esinejatele tasudeks järele peaaegu midagi. See aga tähendab, et tipptasemel interpreete on raske palgata ning kontsertide tase jääb keskpäraseks. Kui ministeeriumi taotlusvoorude juurde tekiks interpretidele mõeldud meede, kust alla õiglase tasu määrasid interpretidele raha ei eraldataks, siis kontsertide arv tõenäoliselt väheneks, kuid kontsertide kvaliteet tõuseks ning esinevad interpretid saaksid õiglasema tasu, mis omakorda aitaks tagada kõrgel kunstilisel tasemel eesti interpretatsioonikunsti jätkusuutlikkust.

On omamoodi kummaline, et Eesti riigis liigub läbi Kultuuriministeeriumi ja erinevate institutsioonide 2,3% kogu riigi eelarvest, mis on Euroopas teine tulemus (esikohal on Ungari). Loomulikult on selles näites arvestatud kogu valdkonna rahastus, sh sport, kuid siiski annab see lootust, et mõistliku ümberjagamise teel jõuab õiglase tasu ka Eesti interpretideni. Süsteemis peaks raha olema, kuid küsimus on hetkel see, kuidas ja kelle vahel raha jaotub. Seda enam, et pole alust arvata, et lähiajal ministeeriumile raha juurde tuleb – vastupidi. Kuna raha riigieelarvesse juurde ei teki, peame olema leidlikud ja mõtlema välja uusi koostöövorme.

Kultuur on ka ettevõtluse ja ettevõtlus kultuuri mootoriks.

Kadri Tali ettepanek on luua ettevõtetele võimalus suunata kuni 3% riigile makstavast käibemaksust vabalt valitud tulumaksusoodustusega kultuuri- või spordiühingule. Seome selle võimaluse kasutamise ettevõtja sooviga panustada omalt poolt minimaalselt 3% (maksimaalselt 10%) eelneva aasta majandusaasta kasumist tulumaksusoodustusega kultuuri -või spordiühingu toetuseks.

See lahendus annab kultuuriorganisatsioonidele ja spordiklubidele võimaluse rahaliste ressursside kaasamiseks ja aitab riigi toel oluliselt kasvatada erasektori panust kultuuri ja sporti.

Kehtiv tulumaksuseadus näeb ette maksuvaba annetamise piirid ning statistika näitab, et maksimaalsest võimalikust annetamise summast kasutavad Eesti ettevõtted ära imeväikese osa. Näide – kui 2021. aastal oleks enam kui 88 tuhat äriühingut kasutanud võimalust suunata maksuvabaks annetuseks kuni 10% eelneva majandusaasta kasumist, oleks võimalik maksimaalne annetussumma olnud kokku pea 880 miljonit.

Tegelikkuses annetas antud paragrahvi alusel vaid 401 ettevõtet kogusummas 5,8 miljonit. Erinevad raportid ja mõttevahetused teemal, kuidas panna (motiveerida) ettevõtjaid rohkem kultuuri ja spordi heaks panustama on aastaid olnud tulemusteta. Seega võib kindlalt väita, et antud võimalus ei täida täna oma eesmärki.

Avalik arutelu interpreedi töö õiglase tasustamise teemal toimus 4. mail 2023 kell 14.00–16.00 Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia kammersaalis

Eelinfo, sündmuse fotogalerii ning meediakajastuste viited:

<https://eamt.ee/avalik-arutelu-interpreedi-too-oiglase-tasustamise-teemal/>

Avalik arutelu interpreedi töö õiglase tasustamise teemal

4. mail 2023 kell 14.00–16.00 Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia kammersaalis

EMTA kodulehel olev eelinfo, sündmuse fotogalerii ning meediakajastuste viited:

<https://eamt.ee/avalik-arutelu-interpreedi-too-oiglase-tasustamise-teemal/>

Avaliku arutelu avas Ivari Ilja, kes sõnas, et interpreedi töö õiglase tasustamise teema ei puuduta tegelikult väga suurt osa kultuurivaldkonnast, kuid Eesti süvakultuuri tervise tänase ja eriti homse päeva seisukohalt on see ülioluline.

Esmalt andis Henry-David Varema ülevaate Kultuuriministeeriumi tellimisel Civitta poolt koostatud [loometöö tasustamise uuringust](#). Lisaks tõi Varema välja paar päeva varem toimunud Eesti Interpreetide Liidu üldkoosolekul tõstatatud teema, mis puudutab õiglase palga (mitte miinimumpalga) maksmist ning selle sidumist realselt kulunud töötundide arvuga. Hetkel on kõige raskem tegevusvaldkonnas, kus interpreet astub üles solistina või ka duos, trios, kvartetis ja kava valmistatakse ette mõnel juhul terve aasta – see töö ja tasu tasakaal on erakordselt paigast ära. Liidu liikmete arvates oleks aus tasustada solisti sellist tööd kahekordse riigi kultuuritöötaja miinimumkuupalgaga. Kuid selge on see, et arutelust üksi ei juhtu mitte midagi. Meil on tarvis mõistmist, et selline töö on ajamahukas, nõuab

tiptasemel pühendumist ja seda ei saa lükata 400 eurot arvega kategooriasse. Ja selleks on need [määrad nüüd ka kirja pandud](#), et saaks alata arutelu, kuhu kahtlemata peavad olema kaasatud kontserdikorraldajad ja avalik sektor, kust rahad tulevad. Eesmärk on jõuda selleni, et oleksime kõik ühe asja eest väljas meie väikeses riigis.

Järgnes arutelu, milles osalesid Eesti Muusikanõukogu president, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia rektor, pianist Ivori Ilja, Eesti Kultuurkapitali juhataja Margus Allikmaa, Riigikogu kultuurikomisjoni liige, muusikamänedžer ja -produtsent Kadri Tali, Kultuuriministeeriumi muusikanõunik Ivo Lille, organist Aare Paul Lattik, trompetist Indrek Vau ja pianist Marko Martin. Debatti juhtis Henry-David Varema.

Esmalt kirjeldasid interpreedid, kas Eestis on võimalik toime tulla ja kuidas nad hindavad praegust olukorda. Ivori Ilja sõnul on interpret oleks nagu nähtaval, kuid Eesti riigi kultuuripoliitika jaoks teda olemas ei ole. Sõnades ta eksisteerib, kuid interpreedi kui loovisiku töö finantseerimine on varjul tugistruktuuride ja korraldajate järjest hädusamaks muutuva rahastuse sees, kui üldse.. Ettepanek: sarnaselt heliloojatele peaks olema ka interpreediprogramm, st kontserdi korraldaja saab sealt taotleda tasu interpreedile ja seal on ka pädev komisjon, mis neid rahasid eraldab. Praegu on see tasu peidetud kontsertidele või festivalidele eraldatavate summade sisse ja interpret on korraldaja meelevaldas. Samuti oleks väga hea, kui õnnestuks sisse viia helikunstniku loomepalk. Ilja kindel seisukoht on, et interpret vajab tasu töö eest, mida ta teeb, mitte niivõrd toetusi ja abiraha, mis olematuid honorare nagu kompenseeriksid. Interpreedi loometegevus on töö, mis on väga oluline osa Eesti kõrg/süvakultuurist. Interpretatsiooni valdkonnas tegutsevaid inimesi ei saa olla loomulikult tuhandeid, kuid ilma nendeta pole eesti kultuur maailmas konkurentsivõimeline, arenenud kultuur.

Indrek Vau sõnul jääb kontserdipakkumise saamisel tasust rääkimine varju. Aga kui meil oleks toetusprogramm ja baas, millest lähtume, teeks see interpreedi elu oluliselt lihtsamaks.

Ivo Lille sõnul on seda teemat varem arutatud ja ta on igati nõus igasuguse raha juurdetulekuga kultuurivaldkonda. Küsimus on selles, et kui tulevikus tekib võimalus, siis kuidas see korralduslikult välja näeks. Meil on praegu olemas voorud kontserdi- ja festivalikorraldajatele ja kui sealt välja võtta interpretidele mõeldud tasud, siis tuleks see struktuur üle ehitada nii, et see oleks loogiline. Üks laiem küsimus on see,

et Eesti on määranud oma strateegias kuni aastani 2035 mõõdikud ja seal on sees ka kultuuris osalemise mõõdik. Sinna on märgitud sihttase, et 80% Eesti elanikkonnast osaleb kultuurielus. Aastal 2017 oli see 78%, täna on see 73,8% ehk et me liigume kultuuritarbimise osas laugelt allapoole. Laiem küsimus on ka see, kuidas me suudame säilitada kultuuri regionaalselt erinevates piirkondades ja see on oluline küsimus, kuid ei õigusta honoraride kahanemist. Kokkuvõttes on interpreedi palga voo teema mõttes ja laual, aga hetkel sellele eraldi rahastust ei ole ja see ei ole jõudnud staadiumisse, et oleksime hakanud välja töötama konkreetset voo.

Kadri Tali ütleb, et teda huvitaks kõige rohkem kuluefektiivsuse analüüs – ehk mis osa üldse jõuab riigi poolt korraldajatele antud toetusest interpreetideni. Tali kaldub arvama, et see on kaduvväike. Interpreetid ja loovisikud on taandatud almusepaluja rolli. Korraldajate aruandlus peaks toimuma sellel baasil, kui palju interpreet saab palka ja millised kontserdid on toimunud.

Margus Allikmaa sõnul tundub kummaline, et Eesti riigis liigub läbi Kultuuriministeeriumi ja erinevate institutsioonide 2.3% kogu riigi eelarvest, mis on Euroopas teine tulemus (esikohal on Ungari). Kust neid vahendeid juurde saada? Väga pikas perspektiivis toimub muidugi loomulik kasv. Lootus, et 80% Eesti inimestest hakkab kultuuri tarbima, saab põhineda ainult eeldusel, et inimesed pääsevad kultuuri juurde tasuta, s.t et sealt raha juurde ei tule (sarnaselt muule maailmale). Statistika on selline, et 50% elanikkonnast on maksimaalselt kord aastas valmis tarbima kultuuri, üle 10 korra on valmis tarbima vaid mõni protsent elanikkonnast. Ei ole ühtegi alust, et lähiajal ministeeriumile raha juurde tuleb – vastupidi.

Süsteemis peaks raha olema, kuid küsimus on hetkel see, kuidas ja kelle vahel raha jaotub. Teatri näide – näitleja ei lähe raadioteatrisse teksti lugema, reklaami lugema vms ilma et ta ei teaks tasu – kokkulepped on sündinud neid esindava ametiliidu ja tööandja vahel 10–15 aasta jooksul. Interpreedi õiglase tasustamine jõuab kätte siis, kui kollektiivlepingud on sõlmitud ametiliidu ja kontserdikorraldajate vahel. Tasumäärad tuleb välja töötada ja neist kinni pidada. See on ülemaailmne praktika ja selle olukorrani ehk õiglase tasustamine tuleb jõuda ka Eestis. Tõsi – sellel on ohtlik tagajärg, sest kui hakata üksikutele välja jagama suuremaid summasid, siis tõenäoliselt ei saa mõni mitte midagi. Kuid kindlasti saab kokku hoida ka kontserdi korraldamise poolt.

Saalist võttis sõna Ott Maaten, kes kinnitas kõlanud mõtteid: ilma ametiliitudeta ei saa me mitte kunagi oma tasustamist korda ja see toimub täpselt samamoodi arenenud riikides. Hea meel on, et Eesti Interpreetide Liit on selle töö ette võtnud – sellest tekib vundament, millest edaspidi läbirääkimistel lähtuda.

Kadri Lassmann saalist: kui räägime ametiühingust, siis ma hetkel ei näe, et interpreetidel oleks võimalik tasuda a/ü liikmetasu, et nende huvide eest võideldaks. Näiteks EIL alandas oma liikmemaksu, sest inimesed ei jaks seda praegusel keerulisel ajal tasuda.

Ivari Ilja pööras tähelepanu viimasel kümnendil tekkinud “rakettrahastuste” praktikale, kus mõne tegevuse või juurdetulnud (loodud) valdkonna, kollektiivi või festivali riiklik rahastus mitmekordistub äkitselt mõne aasta vältel, ning tõstatab küsimuse, mida riik siis ikkagi läbi rahastusotsutuste soovib? Kas järjest enam hoogu võttev ekstensiivne areng mis lahjendab valdkonda, asetab interpreetid, professionaalsed kollektiivid ja organisatsioonid ning muusikute professionaalsed töökohad järjest lootusetumasse olukorda, on ikkagi lõppkokkuvõttes jätkusuutlik?

Ivo Lille rõhutas, et igal taotlusvoorul on erinevad eesmärgid ja nii-öelda rakettrahastusel on oma kindel eesmärk ja seda ei tehta professionaalse kultuuri arvelt. Lisaks tõi ta näiteks Austria, kus tegutsetakse ka väljaspool ametiühinguid ja riiklikult on kokku lepitud loomevaldkondade tasustamise mudelid. Kriteeriumid on kokku lepitud ja kirja pandud kodulehele ning neid rakendatakse kõikide taotlusvoorude puhul. Sellele on tarvis sujuvat üleminekuperioodi ja ka raha juurde panna. Väiksematele piirkondadele oleks ta esialgu tugevalt soovitatav.

Mihkel Poll saalist tõi välja interpreediks kasvamise teekonna. Noorte arengut toetab ühiskond vägagi, maksumaksja panustab sellesse, aga on oluline, et see interpreet oleks ühiskonnas väärtustatud eriti just oma loomeküpsuse aastatel, mil publik saab osa interpreedi õpinguaastate ja kasvamise tulemustest.

Margus Allikmaa: praeguse loovisikute ja loomeliitude seaduse häda on see, et kõik võivad ennast lugeda loovisikuteks. Siit algab ka probleem, miks tasud on madalad ja keda loomeliit esindab. Panustada tuleks loomeliitude korrastamisse ehk lähtuda tsunfi aust. Ainuke probleem on värskete koolilõpetajatega, aga nende puhul tuleks näiteks viie aasta möödudes liikmelisus üle vaadata.

Henry-David Varema sõnul on loomeliidud neid tingimusi omavahel võrrelnud, Eesti Interpreetide Liidu reeglid on üsna karmid ja võrreldavad Eesti Arhitektuuride Liiduga.

Kadri Tali sõnul on Kultuuriministeeriumi tähtsaim ülesanne toetada tipp-professionaalide jätkusuutlikkust ja eksporti ning kohalikku kontserdielu. Siin on tekkinud küsimärk ja see on tekkinud ka selles, et väga palju auru läheb muudele tegevustele ehk rakettidele. See raha, mida loetakse kultuuri peale, on tegelikult ekslik, sest sinna on näiteks arvestatud ka ERRi rahastus, sport. Ebameeldiv üllatus oli ka see, et Riigikogu kultuurikomisjonis öeldi, et siiani on olnud 90% teemadest hariduse vallas. Tali soovib seda balanssi muuta.

Kuna raha riigieelarvesse juurde ei teki, peame olema leidlikud ja mõtlema välja koostöövorme. Kadri Tali ettepanek on luua ettevõtetele võimalus suunata kuni 3% riigile makstavast käibemaksust vabalt valitud tulumaksusoodustusega kultuuri- või spordiühingule. Seome selle võimaluse kasutamise ettevõtja kohustusega panustada omalt poolt minimaalselt 3% (maksimaalselt 10%) eelneva aasta majandusaasta kasumist tulumaksusoodustusega kultuuri -või spordiühingu toetuseks.

See lahendus annab kultuuriorganisatsioonidele ja spordiklubidele võimaluse rahaliste ressursside kaasamiseks ja aitab riigi toel oluliselt kasvatada erasektori panust kultuuri ja sporti.

Kehtiv tulumaksuseadus näeb ette maksuvaba annetamise piirid ning statistika näitab, et maksimaalsest võimalikust annetamise summast kasutavad Eesti ettevõtted ära imeväikese osa. Näide – kui 2021. aastal oleks enam kui 88 tuhat äriühingut kasutanud võimalust suunata maksuvabaks annetuseks kuni 10% eelneva majandusaasta kasumist, oleks võimalik maksimaalne annetussumma olnud kokku pea 880 miljonit.

Tegelikkuses annetas antud paragrahvi alusel vaid 401 ettevõtet kogusummas 5,8 miljonit. Erinevad raportid ja mõttevahetused teemal, kuidas panna (motiveerida) ettevõtjaid rohkem kultuuri ja spordi heaks panustama on aastaid olnud tulemusteta. Seega võib kindlalt väita, et antud võimalus ei täida täna oma eesmärki.

Kultuuri- ja spordiorganisatsioonidel on tungiv vajadus lisarahastuse järele. Paraku ei toeta annetamist ei ühiskondlikud hoiakud ega ka riigi maksupoliitika. Ettevõtja jaoks tekib motivatsioon osa oma tulust kultuurivaldkonda suunata siis, kui riik ütleb läbi seadusandluse selgelt – me lubame sul otsustada ja loome selleks võimaluse.

Marko Martin rõhutab interpretide kollegiaalsuse olulisust ja see on ka signaal tulevastele põlvedele.

Kadri Tali ütleb, et oluline on vaadata, et Kultuurkapital toetab helikunsti mitte majandustegevust. See raha peaks jõudma lavale ja see, kuidas seda teha ja jälgida, on väga oluline.

Indrek Vau: oluline on see, et need tariifid võimalikult kiiresti kehtestuksid.

Henry-David Varema: oluline, et debatt jätkuks kontserdikorraldajatega.

Pille Lill saalist: erakontserdikorraldajad ongi tulnud kokku ja Eesti Kultuurikoja juures on eesti muusika tööühm. Mai lõpus tuleb kokku ümarlaud, et luua Erakontserdikorraldajate Liit.

Margus Allikmaa: üks taotlus rahuldatakse keskmiselt 38% ulatuses. See hävitab kvaliteeti ja kutsub ka valetama, sest kõik bluffivad oma eelarve üles. Seetõttu püüan mina uutele alustavatele koosseisudele panna südamele, et toetage, aga toetage vähemalt 75% taotletud summast. See tähendab, et need, kes saavad, saavad vääriliselt maksta tasu esinejatele ja tõuseb kokkuvõttes ka kvaliteet. Praegu pudistatakse seda raha laiali.

Ivari Ilja: väga madalad kontserditasud mõjuvad tulevikust mõtlevale noorele pärssivalt. Kuna Eesti pole suur ja publiku hulk pole lõputu, siis peab interpret iga kord oma esinemisega publikut veenma, et teda tasub ka järgmine kord kuulama tulla... ja see nõuab artistilt erakordset panustamist, eeldusi ja andekust. Me ei tohi leppida sellega, et ainus jätkusuutlik väljund (töö + tasu) klassikalise muusika interpretidele asub väljaspool Eestit.

Kadri Tali: väga soovin, et interpretide õlatunne kasvaks ajas, sest ühe edukus valgustab ka teist. Kultuurivaldkond on ennast nõrka seisuga pannud – see on sotsiaalvaldkonda puksitav. Tali palus Pille Lillil edastada uuele liidule sõnumi, et 80% rahast jõuaks interpretideni ja 20% jääks muuks tegevuseks. Lill: tegelikult me anname aruannetes aru ministeeriumile ja see protsent on väga suur. Aga selleks me selle liidu teemegi, et aru saada, mis vajab lahendamist.

Margus Allikmaa: positiivne on see, et tõuseb hasartmängumaks ja tubaka- ja alkoholiaktsiis, st Kultuurkapitalile tuleb raha pisut juurde. Juurdetulev osa tuleb ennekõike suunata sotsiaalsete garantiide väljamaksmisele ehk 33% antakse nendele summadele juurde, mis jõuavad loovisikuteni. Lepingusse tuleb sisse kirjutada, et on kohustatud sõlmima vabatahtliku ravikindlustuse (jaguneb nii ravikindlustusse kui ka pensionikindlustusse).

Varema: kui suurel määral on vaja vaadata meie ja välisesinejate proportsiooni Eestis?

Lille: Eesti osalejate mõõdik on olemas kultuuriministeeriumi programmides.

Vau ütleb, et tal on hea meel, kui juba esinema kutsutakse ja kogu majanduslik pool jääb tahaplaanile.

Ilja: Kui Eesti Kontsert hakkas korraldama Saaremaa Ooperipäevi 20 aastat tagasi, tõi see eesti kontserdiellu väga suure kukkumise ja seda nii kontsertide arvus kui eesti interpretide osalemises nendes. See, et eesti interpretid seisaksid ühiselt vajaliku loomekeskkonna säilimise ja arenemise eest on äärmiselt oluline. Eesti interpreedi üks nõrkuse allikaid on ilmselt omaette olek, kui harjutades ja oma professionaalset meisterlikkust lihvitakse kas üksi või duos või trios. Esinemistingimuste läbirääkimisel on eesti interpret Eestis alati nõrgem pool, sest arvestades eksisteerivaid esinemistasusi on raske ette kujutada, et mõni management nendest saadavate komisjonitasudega (nagu maailmas kombeks) suudaks üldse normaalselt toimida. Eestis oleme aga jõudnud absurdse olukorrani, kus riik toetab valdkonnasiseste vahendite arvel hoopis managere, vähendades veelgi interpreedi töötasuks jäävat raha.

Kõik debatis osalejad väljendasid suurt heameelt selle üle, et interpreedi õiglase tasustamise teema on tõstatatud ja töö jätkub aktiivselt.

